

اندیشه شهودی

دکتر بصیر کامجو

23 اپریل 2023

در وجود انسان سه روش یا دستاویز برای شناخت هستی در زندگی وجود دارد :

1 - تفکر شهودی

2 - تفکر عقلانی

3 - حواس پنجگانه

نخست تفکر شهودی :

تفکر شهودی توانایی و قدرت ویژه ای مغز است که در شماری از انسانها که وی با ادراک درونی اش چیزی را درک می کند که دیگران قادر به درک آن نیستند .

تفکر شهودی در برخی حالات گونه ای از شناخت و ادراکاتی است که بستگی به داشتن و نداشتن دانش فرد ندارد . بلکه مستلزم اندکی تأمل روشمند در روند شناسایی شیء و رو راست بودن به خود است .

تفکر شهودی هنگامی در وجود انسان تقویت می شود که کمبودی و افت دنیای درون خویش را قبول و در راه زدایش آن دست بکار شود . باین شیوه می توان گزارش مفسر **تفکر شهودی** را در مسیر راه درست سوق و سوداد .

به استمداد اسلوب پاکی دنیای درونی می شود که **تفکر شهودی** خویش را از گزند خشک اندیشی و کورباوری نجات داد ، زیرا هر پافشاری بیخردانه ، ذهن انسان را از پژوهش و شناخت به بیرون می بندد . هر قدر انسان آزاد از قید و بند باورها و ایقان تجربیدی و ذهنی رهایی یابد بهمان پیمان **تفکر شهودی** و درک **شهود** در دنیای درونش تشدید می گردد .

اندیشه شهودی روالی از مراتب شناخت ، تجلی و نمود در عرفان است که در فرآیند سیر و سلوک رهرو راه حق بُروز یافته و مسبب نمایان شدن اتفاقی راستینه های ذات می شود .

شهود بمفهوم الهام ، مکاشفه ، القا ، دسترسی به دانش ناخودآگاه است . **شهود** همان درک درونی و گونه ای از ادراک و قابلیت پی بردن به چیز غریزی - دریافت آگاهی بدون میانجی است . و این قابلیت در دایره ادراکات انسانهای پژوهنده و کارآگاه برای گزیرش فوری و درست کارهای روزانگی نیز بکار گرفته می شود .

شهود (کشف) سُهش درونی و توانایی شناخت نا خود آگاه به چیزی ذاتی ، بی نیاز از استدلال است . و یا روندی که به **تفکر شهودی** یا دل آگاهی ورود به راستیها می انجامد و مشوق دانشورانه ندارد بلکه انتقال از ایقان به پرستش است .

تاریخ **عرفان خراسان** در جریان زیاده از یک و نیم هزار سال اخیر دارنده چنین نگرشهای پژوهشی و دانشی **تفکر شهودی** بوده است .

بگونه ای که ، برای سیر حق و خلیفه خدا شدن سالک طریق (عارف) ابتداء زینه های سیر و سلوک برای پاک کردن روان و جان ، قدس (تنزیه) نفس و بدود کردن از آلودگیهای دنیازدگی ، پاکیزه ساختن دنیای درونی را بی پیماید .

سپس نور بیداری و هوشیاری اولین نوربست که در سیر و سلوک عرفانی که بقلب سالک (عارف) می تابد و قلب سالک بدان منور میگردد . این نور به سالک حیات میدهد و او را برای ترک نور تنبیه (توبیخ) آماده می سازد . با این نور ، سالک روبه حق براه می افتد ، شب و روز قرار و آرام ندارد و درکشانش دنیای درونی درسوز و گداز برای رهایی خویشتن از چنبره وجود مادی ، درجدال است .

چون بمقام و جایگاه معنوی خویش پی برده و از تمام جهات ناپسند مادی و نیاز های نفسانی و شهوانی گیتایی واقف شده و در پرتو آن نور ، خیانت نفس خویش را با چشم دل مشاهده می کند . و برای بهبودی سرشت درونی اش در بیقراری و تشویش است . تلاش می دارد تا قلب را از ستیزه جویی، کینه توزی ، کدورت و خیانت پاک سازد.

و با اراده ملکوتی پویش خود را از رفتار بیهوده ، ثر هات و تمایل بی مقدارنجات می دهد. در آن گام دل سالک از نور خرد کامیاب و از فیوضات (برکات) عرفانی بهره مند گردیده و تمیز دادن ابعاد بی انتهای بزرگی ذات حق مشهود اومی شود .

یعنی قوه ذهن انسان در این پایگاه به فره ای واجب برای فهمیدن اینکه چه چیزی درست و چه چیز نادرست است ، مجهز و سازمانده شده است .

تفکر شهودی در سیر سلوک عرفانی پیوسته در تجلی وجودی نور در آفاق نفس سالک به درخشش در می آید . و آن وجود حقیقی حق باشد که بگونه اسماء ، خود در نفیر موجودات جلوگر می شود .

دوم تفکر عقلانی :

شناخت عقلانی و خرد ، ویژه مغز متفکر انسان است که بوسیله آن جهان هستی را بدور از ایقان و باور می شناسد .

شناخت عقلانی معرفت انسان و آگاهی وی بر مبنای کشف حقایق از خلقت و آفرینش کائنات – لازمه این است که مسبب پیدایی علم و دانش برای تسهیلات زیست اجتماعی و کاویش بشریت بوده و آن جلوه ای از عقلانیت در باز شناسی پیوند و ترکیب سرشت ذاتی پدیده ها بکار رفته است .

سوم حواس پنج گانه :

حواس پنج گانه ساختاری از یک جسم زنده و گذرگاه معرفتی و آگاهی ایست که بوسیله آن انسان با جهان خارج از خود ، پیوستگی ، استمرار و تماس حاصل می کند . زندگی انسان در روی کره زمین بجز درک و احساس و پیوند حواس ها با دنیای کائنات چیز دیگری نیست . همین احساس و ادراکات حواس پنج گانه ما با جهان هستی « بُود » است که که زندگی را دل انگیز می سازد و باید آنها را بشناسیم .

چون مغز سخن این نوشته بیشتر متمایل به تفکر و شناخت شهودی است و نه بیان تفکر عقلانی و حواس انسانی . بناً اینجا تنها به ذکر حواس پنج گانه بسنده می کنیم که عبارت اند از : حس بویایی ، حس چشایی ، حس بینایی ، حس شنوایی و حس لامسه (بساوایی) .